

*** COM A ***
ESPECTACLE
22.06.2021 - 24.04.2022

ENTRADA GRATUÏTA

MUSEU DEL CINEMA
L'ESPECTADOR
*** COM A ***
ESPECTACLE
22.06.2021 - 24.04.2022

MUSEU DEL CINEMA
L'ESPECTADOR
*** COM A ***

DOSSIER DE PREMSA

SUMARI

Introducció
Crèdits de l'exposició
Contingut de l'exposició

L'espectador com a espectacle

L'espectador és una figura clau en la configuració de l'espectacle i, com a públic, la societat moderna va transformar-ne críticament la seva condició. El cinema el va invisibilitzar a la foscor de la sala, oferint-li una experiència intensa, però convidant-lo a una discreta passivitat. Des de ben aviat, però, el cinema el va fer protagonista dels seus arguments, tant narratius com promocionals, és a dir, tant representant-lo a la pantalla com fent de les cues i les masses de fans un element de seducció.

En aquesta exposició ens endinsem en la representació de l'espectador, a les pantalles, a la fotografia i a altres arts visuals. Un recorregut pel seu canviant prestigi i creixent esperit crític i participatiu.

Comissariat: Ingrid Guardiola, Andrés Hispano, Fèlix Pérez-Hita

Espai: Sala d'exposicions temporals (120 m²)

Dates: 22/06/2021 a 24/04/2022

Horari: ESTIU (01/07 a 31/08): Dilluns a dissabte: 10.00 a 19.00
Diumenge: 10.00 a 14.00

HIVERN (01/09 a 30/06): Dimarts a dissabte: 10.00 a 18.00
Diumenge: 10.00 a 14.00

Preu: Entrada gratuïta

CRÈDITS DE L'EXPOSICIÓ

Producció

MUSEU DEL CINEMA

Comissariat per

INGRID GUARDIOLA

ANDRÉS HISPANO

FÈLIX PÉREZ-HITA

Disseny

CRISTINA MASFERRER

Coordinació

JORDI PONS

Muntatges audiovisuals

FÈLIX PEREX-HITA

Dibuixos

ANDRÉS HISPANO

Materials originals exposats

MUSEU DEL CINEMA

Documentació de les col·leccions

i conservació

MONTSE PUIGDEVALL

Comunicació

JORDI DORCA

Muntatge expositiu

CRISTINA MASFERRER

RAFEL D'ARQUER

L'exposició consta de 5 àmbits, amb 4 audiovisuals, 53 imatges fixes i dues vitrines amb objectes originals de les col·leccions del Museu del Cinema relacionats amb l'espectador cinematogràfic.

El so ambient de la sala està format per missatges habituals dirigits als espectadors d'una sala de cinema.

1. Conductes i rituals dels espectadors

La sala de cinema no és un lloc natural, com tampoc ho és el rol de l'espectador. La sala ha tingut la seva pròpia banda sonora (riures, aplaudiments...), així com els manuals de conducta pública i de consum anomenats *intermissions*, que s'anunciaven a la mateixa pantalla. Les instruccions han canviat amb la pantalla televisiva, que les ha convertit en una llista d'interpel·lacions a l'espectador per capturar la seva pulsio consumista i la seva atenció. Els missatges han anat transformant-se: des dels primers eslògans sobre com comportar-se en una sala, com participar en la televisió, com activar tots els dispositius mòbils, fins a com aplicar el protocol sanitari en un món postcovid.

Contingut audiovisual:

Tres anuncis audiovisuals que es projectaven en sales de cinema amb l'objectiu d'alliçonar a l'espectador sobre com ha de ser el seu comportament en la sala.

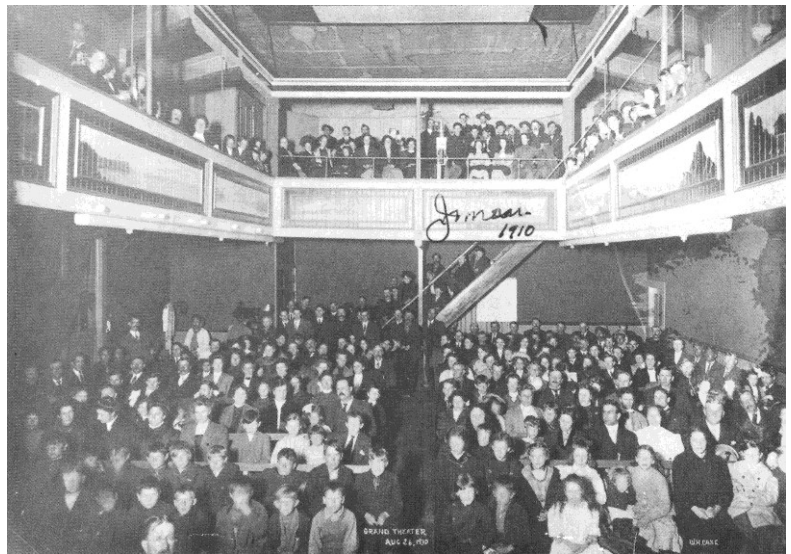
2. La sala: una evolució

Fins a les darreres dècades del segle XX, veure una pel·lícula implicava atendre una sessió programada per un altre, bé a la sala d'un cinema, bé davant del televisor. Això comportava, a més a més, una dimensió col·lectiva: el cinema es gaudia en companyia.

Al principi va ser en barraques, després en teatres adaptats i més endavant en els grans palaus del cinema, construïts per complaure una audiència burgesa. La seva popularitat es va multiplicar a les sales de tot el món, fins que la competència televisiva, a mitjans dels anys cinquanta, va engrandir les pantalles en formats com ara el Cinerama o el Cinemascope. Poc després es faria evident la necessitat d'altres models d'explotació, potser amb menys públic, però més fidel. Als anys seixanta i setanta, les sales d'art i assaig, les sessions a mitjanit o els cinemes de repertori, amb oportunes reestrenes, van omplir aquest buit. El cinema més comercial també va veure com la mida de les sales s'encongia, en sales multiplex, que van permetre multiplicar l'oferta per a una audiència ja acostumada al visionat domèstic, primer amb l'arribada del VHS i després amb el DVD. Ni aquesta oferta, ni les posteriors plataformes de contingut audiovisual, han substituït plenament l'experiència a les sales. Cadascun d'aquests models d'exhibició condicionen el que veiem i com ho recordem.

Contingut audiovisual:

Projecció de 29 fotografies de sales de cinema des de 1910 al 2010, per tal de visualitzar l'evolució estètica, arquitectònica i tecnològica d'aquestes sales.

3. Canvi en la mirada de l'espectador

Què ens diu aquest dibuix sobre nosaltres, com a espectadors, i l'evolució de les pantalles? Sí, les pantalles s'han encongit i el gest ha canviat: hem passat de la foscor de la sala a la llum del dia. Aixecar el cap per veure la gran pantalla era un gest d'admiració, atenció i potser, també, de submissió. Veure la mateixa pel·lícula envoltat de llum i moviment o interrompuda per anuncis, és realment "veure la mateixa pel·lícula"? Certament, no. I tanmateix, cal reconèixer que, com a *homo videns*, ens hem adaptat prou bé i hem desenvolupat una capacitat immersiva sorprenent.

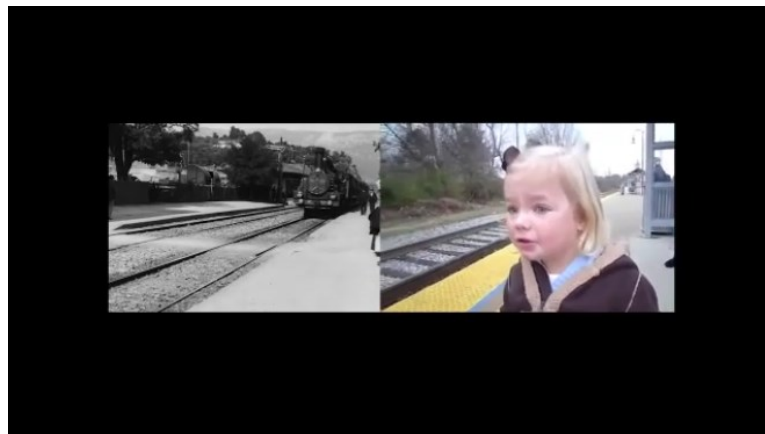

4. La sala fosca dins el cinema

El mateix cinema ha integrat el ritual d'anar al cinema dins les seves narracions. Què ho fa que quan veiem aquestes escenes tinguem la sensació que la pel·lícula ens parla més del passat que del present? Els rituals canvien, però per sort hi ha moltes pel·lícules que han representat l'essència del cinema: les cues on es couen les expectatives, la sala com a espai per a les primeres perversions, per a la màgia i per a la igualació de les classes socials, la cabina com el cervell del ritual, la pantalla com a llenç transfigurador i el mateix públic com a element extàtic o, fins i tot, subversiu. Cineastes com Buster Keaton, Woody Allen, Vittorio de Sica, Víctor Erice, Jean-Luc Godard, Martin Scorsese, François Truffaut o Chantal Akerman, entre tants altres, han enregistrat escenes al servei d'una compartida i inesgotable cinefília.

Contingut audiovisual:

Projecció multipantalla a gran format d'escenes de pel·lícules i fragments d'audiovisuals de tots els temps en què el/la protagonista és l'espectador/a de cinema i les escenes dialoguen entre elles. Muntatge: Fèlix Pérez-Hita

5. Qui són tots aquests que miren: de la congregació a la connexió

L'espectacle sempre ha necessitat el públic, de fet, podríem dir que el públic és part de l'espectacle. La condició de l'espectador, però, ha estat canviant en funció dels diferents models de representacions: l'espectador que representava el poble a la tragèdia grega o al circ romà; l'espectador teatral que funcionava com un comentarista en temps real segles abans de l'aparició de Twitter; l'espectador accidentalment integrat en el cinema documental (el passant que mira a càmera en el documental); el públic participatiu de la televisió (que riu, aplaudeix o fa d'escenografia); aquell públic dels videojocs que participa de forma més sensoriomotriu; el públic atomitzat, *fractàlic*, hiperactiu o sedat, de les xarxes socials, o el públic bombolla del món postcovid.

1) «El primer infant que va tenir la idea de posar les manetes davant d'una llum i moure els dits per veure les grans ombres ballar a la paret d'una cova va inventar el cinema».

Alice Guy (cineasta i productora)

2) «Ahir a la nit vaig ser en el regne de les ombres. Si sabessin com n'és d'estrany sentir-s'hi. Un món sense so, sense color. Totes les coses —la terra, els arbres, la gent, l'aigua i l'aire— estan imbuïdes allà d'un gris monòton. Rajos grisos del sol que travessen un cel gris, grisos ulls enmig de rostres grisos i, en els arbres, fulles d'un gris cendra. No és la vida, sinó la seva ombra, no és el moviment, sinó el seu espectre silencios».

Màxim Gorki, text escrit per l'escriptor després d'assistir a una projecció cinematogràfica el 1896

3) «Només la tècnica del cinema permet la ràpida seqüència d'imatges que s'apropa a la nostra facultat d'imaginar; fins i tot es podria dir que per imitar les seves maneres erràtiques».

Lou-Andreas Salomé (escriptora i psicoanalista russa)

4) «Es veu amb la precisió d'allò real revestir-se amb tots els atributs del somni. És un somni artificial. És, tanmateix, una memòria externa, i dotada de perfecció mecànica. La meua ànima està dividida amb aquests productes».

Paul Valéry (escriptor)
Cinematografia, 1946

5) "A l'entrar a les portes giratòries mirem cap enrere per si ve Charlot volent-nos empènyer. (...) Tot el drama d'alguns films és que la donzella es va oblidar de tancar les persianes i es va veure tot des del carrer o des del jardí. (...) A l'inventar-se el cinema, els núvols aturats de les fotografies van començar a caminar".

Ramón Gómez de la Serna (escriptor)
Greguerías

6) «El cinema és l'art genuí del nostre temps. Ha influït enormement les altres arts, sobretot la novel·la i la poesia. Ens ha ensenyat a mirar; hem descobert parcel·les de la realitat que eren desateses i les hem valorades com correspon. També és cert que, a causa de la seva organització industrial, ha contribuït a popularitzar la mala literatura.»

Joan Brossa (poeta i artista)

7) «Potser no és el cinema el que es va acabar, sinó només la cinefília —que és el nom d'aquest tipus d'amor específic que el cinema inspirava. Cada art cria els seus fanàtics. L'amor que inspirava el cinema, però, era especial. Havia nascut de la convicció que el cinema era un art com cap altre: *quintaessencialment* modern; particularment accessible; poètic i misteriós i eròtic i moral, tot al mateix temps ».

Susan Sontag (escriptora)

8) «Quan estic fent una pel·lícula, jo soc l'espectador».

Martin Scorsese (cineasta)

9) «El cinema és el definitiu art pervertit. No et dona el que desitges, et diu com desitjar».

Slavoj Zizek (filòsof). *The pervert's guide to cinema*

10) «En imatges que l'ull no sap crear ni tan grans, ni tan properes, ni tan durables, ni tan fugaces descobrim l'essència del misteri cinematogràfic, el secret de la màquina per hipnotitzar: un nou coneixement, un nou amor, una nova possessió del món pels ulls».

Jean Epstein (cineasta)
Le livre d'or du cinéma français. 1947-48

11) «Després de René Clair, Dovchenko profetitzava el 1931 un cinema sense pantalla, on l'espectador assistiria a la pel·lícula com si es trobés al centre de l'acció cinematogràfica».

Edgar Morin (filòsof i sociòleg).
El cine o el hombre imaginario

12) «Sé que el cel no existeix, però estic obert a la possibilitat de la vida després de la mort si és un cinema enorme en què els morts poden veure als vius».

Ben Brooks (escriptor)

Contingut audiovisual:

Muntatge audiovisual amb fragments de pel·lícules o audiovisuals de tots els temps de reaccions dels espectadors, des del públic cinematogràfic, passant pel públic televisiu, fins al públic “on line”. Muntatge: Fèlix Pérez-Hita.

Contingut d'objectes de les col·leccions del Museu del Cinema

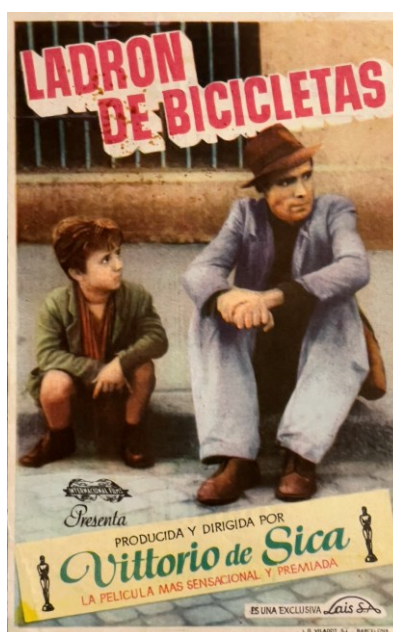
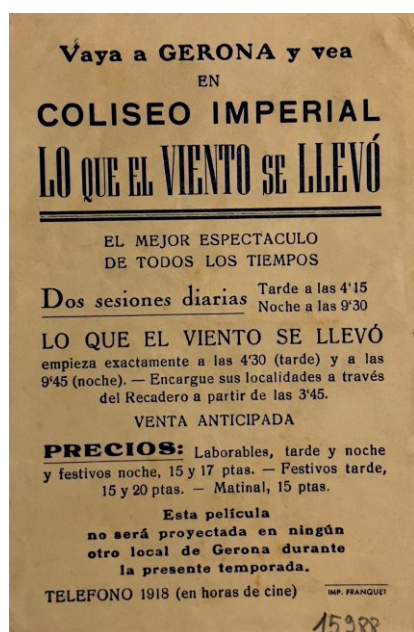
L'exposició mostra també objectes de les col·leccions relacionats amb l'espectador i les sales de cinema. Tots aquests materials procedeixen principalment de donacions de particulars rebudes pel Museu del Cinema al llarg de la seva història. Els materials exposats són els següents:

- **23 Plaques de vidre amb contingut informatiu i publicitari per a projectar en sales de cinema (1950-1970)**

Donació: Cinema Modern (Girona) i Cinema Centre (Marià Frigola, Begur)

- **Programes de mà dels cinemes de Girona**

- Cómo casarse con un millonario. 1954. Donació Albina Varés
- El cantar de los cantares. 1934. Col·lecció Ribas Mateos

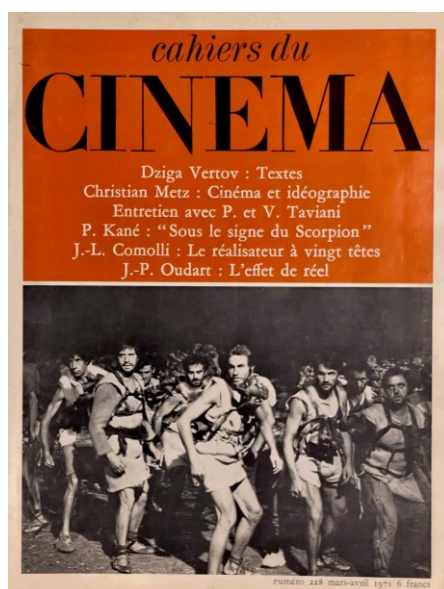

- Ladrón de bicicletas. 1948. Col·lecció Vicenç Arroyo
- Ben-Hur. 1959. Col·lecció Vicenç Arroyo
- Lo que el viento se llevo. 1950. Donació Eduard Martinell
- Bonnie y Clyde. 1968. Donació Eduard Martinell
- La ventana indiscreta. 1956. Donació Eduard Martinell
- Gilda. 1947. Donació Josep M. Ortega López
- La diligencia. 1944. Donació Josep M. Ortega López
- Serenata nostàlgica. Donació Josep M. Ortega López

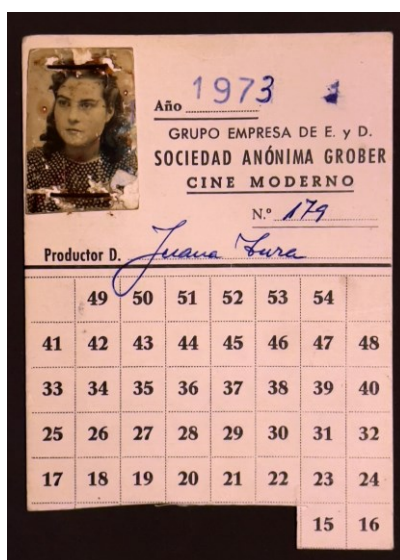
- **Publicacions cinematogràfiques:**

- Cahiers du Cinéma. Núm. 228. Març-abril 1971. Donació Antoni Martí
- Cinema Universitario. Revista del Cineclub del SEU de Salamanca. Núm. 12. 1960. Col·lecció Tomàs Mallol
- Nuevo Fotogramas. Núm. 1036. Agost 1968. Donació Pilar Metje
- La Novela Semanal Cinematogràfica Moderna. Bandido por excelencia. Núm. 502. Novembre 1930. Donació Ramon Huguet

- La Novela Film. ¡Si yo tuviera madre! Núm. 67 Anys 20. Donació Ramon Huguet
- Éxitos Cinematográficos. La condesa de Montecristo. Anys 30. Donació Ramon Huguet
- Films de Amor. Confesiones de una colegiala. Núm. 306. Anys 30. Donació Ramon Huguet
- Ídolos del Cine. Tyrone Power. Núm. 25. 1958. Donació Ramon Huguet
- L'Espectador. Girona. Guia de Cinema, Teatre i espectacles. Setembre 1981. Donació Salvador Garcia-Arbós

- **2 Carnets d'entrada el Cinema Modern dels treballadors de la fàbrica Grober**
Donació: Esteve Fernández Tur

- **1 Talonari d'entrades del cinema Coliseu Imperial**
Donació: Jordi Sánchez Carrera
- **1 Talonari de vals per una entrada gratuïta al Cinema Modern**
Donació: Cinema Modern

- **6 Cartells informatius del Cinema Modern adreçats als espectadors**

Donació: Cinema Modern

- **Entrades de sales de cinema (ca. 1960-1980)**

Donació: Antoni Llorens i Manel Muñoz, Cinemes Lauren

Girona, juny de 2021